

DANMARKS NATURFREDNINGSFORENING

BERETNING FRA LOKALKOMITEEN FOR ÅRHUS KOMMUNE.

D. 4.11. 2002

ULVEN KOMMER

”At råbe Ulven kommer hver gang, der opdages en ny ubalance i naturen, eller at søge overdreven interesse for netop de problemer, man kan påvise gennem sit eget fagområde, er i vores øjne ikke en farbar vej til fremtiden. Jordens befolkning fortjener bedre. Miljøet fortjener bedre.” Sådan indledes en kronik i Jyllands-Posten af Bjørn Lomborg og Henrik Saxe fra regeringens nyoprettede ekspertorgan, Institut for Miljøvurdering.

I sin åbningstale følger statsministeren til fulde dette budskab. Vor trængte natur og truede miljø omtales således ikke med et eneste ord. På overfladen i den politiske verden går alt tilsyneladende ufattelig godt. Men, i virkelighedens arena er ulven for længst trådt ind i centrum, og dens hyl er absolut hørbare. Som eksempler på markante ubalancer i naturen kan nævnes:

- Iltsvind og fiskedød i de indre danske farvande
- Lukning af mere end 700 vandværker på grund af forurening med nitrat, pesticider og organiske opløsningsmidler
- Overdødelighed og overhyppighed af lungesygdomme i byerne på grund af bilernes udstødning
- Minimering af en række sjældne planter og dyr på grund af vindbåren ammoniak fra husdyrgødning og trafik
- Advarsler til gravide om ikke at spise visse fisk på grund af højt kviksølvindhold

At fornægte disse og tilsvarende signaler er det samme som at vende det blinde øje til realiteterne. Det kommer der sjældent noget godt ud af. I DN har vi valgt den modsatte linje, som efter vor opfattelse er mere fremsynet. Men den falder naturligvis ikke i god jord hos alle, hvad det følgende afsnit er et godt eksempel på.

LANDBRUG

Bedømt ud fra de ansøgninger, som DN modtager om udvidelser af dyrehold (specielt svinebrug), sker der i disse år en voldsom koncentration af husdyr og dermed af bl.a. gylle. Det *er* ikke problemfrit men åbenbart svært at erkende.

”Vi vil ikke finde os i usaglige angreb” sagde Landboforeningernes præsident, Peter Gæmelke, ved et delegeretmøde i sidste måned, og måneden før udtalte samme Gæmelke til en avis: ”Iltsvindet eksisterer ikke – det er opfundet af biologerne”.

Som sagt har vi valgt en mere analytisk indfaldsvinkel, og vi gennemgår derfor de afgørelser om screeninger og VVM-undersøgelser (Vurdering af Virkning på Miljøet), som vi modtager fra amtet.

I år har lokalkomiteen videresendt to ansøgninger til behandling i Naturklagenævnet.

Grøttrup: Vi anbefaler en egentlig VVM-redegørelse for at sikre en fuld belysning af udvidelsens påvirkning af omgivelserne. Det gælder drikkevandsinteresserne ved Todbjerg, det B1-målsatte vandløb, Skæring Bæk, samt Hjortshøj By og Virupskolen (lugtgener).

I Naturklagenævnets afgørelse anføres, at nævnet ikke vurderer, at den øgede påvirkning af grundvandsforholdene er så væsentlig, at det skal medføre VVM-pligt. De 2 andre ankepunkter bortfalder, da et af de angivne arealer ved Skæring Bæk ikke vil indgå til udbringning af gylle. Amtets afgørelse ændres således ikke.

Kasted: Også her ønsker vi en egentlig VVM-redegørelse, da udbringningsområdet grænser direkte op til de værdifulde naturområder, Kasted Mose og Geding Mose (der samtidig udgør et vigtigt drikkevandsreservoir) og som det vigtigste et engareal, der om foråret fungerer som en vigtig rasteplass for især vadefugle.

Naturklagenævnet finder ikke grundlag for at anfægte amtets faglige vurdering af, at det ansøgte ikke vil have væsentlig indvirkning på miljøet, og der er derfor ikke grundlag for at tilsidesætte amtets afgørelse. Hvad angår rasteplassen, indgår denne ikke i selve udspretningsarealet, så fuglelivet vil ifølge afgørelsen ikke blive generet af gylleudspredningen.

I erkendelse af, at udviklingen inden for husdyrhold kan være uoverskuelig og vanskelig at styre, har Århus Amts Natur- og Miljøkontor netop udarbejdet et notat om den administrative praksis for sager om VVM-screening af udvidelser af anlæg til intensiv husdyravl. Med notatet er der skabt en tiltrængt synlighed omkring amtets administrationspraksis. - Fremover vil vi naturligvis skele til dette notat samt til et tilsvarende notat fra Naturklagenævnet, inden en klage indsendes. Der er ingen grund til at belaste myndighederne med sager, der åbenlyst er tabt på forhånd.

SPILDEVANDSPLAN

For få dage siden modtog vi et forslag til Spildevandsplan 2002-2005, og senere på ugen har kommunen inviteret os til et uddybende møde med en nærmere redegørelse for, hvilke aktiviteter der foreslås gennemført inden for vandmiljøområdet i de kommende år. Forslaget indeholder bl.a. en forbedret rensning af spildevandet fra den spredte bebyggelse samt en særdeles tiltrængt fortsat udvikling af en miljøvenlig og skånsom vedligeholdelsespraksis for vandløbene i Århus Kommune.

Kommunen vurderer i øvrigt, at de forventeligt mest effektive indgrebsmuligheder over for diffuse udledninger er etablering af vådområder og søer. Af flere interessante muligheder foreslås, at der frem til 2006 etableres et vådområde i Egådalen stort set efter samme model som det følgende såkaldte Vandmiljøplan II-projekt ved Årslev. I tilgift til sådanne former for spildevandsrensning får naturen en uvurderlig hånds-

rækning i form af nye vådområder, så man slår på denne måde ”to fluer med et smæk”. Det kan vi naturligvis kun understøtte.

Årslev Engsø: Efter ca. 10 års planlægningsarbejde synes alle forhindringer - såvel fysiske som juridiske - nu at være ryddet af vejen, og arealet er meget snart klar til det egentlige digegennembrud.

I sidste ende blev det nødvendigt at benytte ekspropriation over for en enkelt lodsejer med en lille men meget centralt beliggende grund. Planen – ca. 100 ha sø med en gennemsnitsdybde på 1,5 m i foråret 2003 – ser således fortsat ud til at holde. Omkostningerne løber op i 15 millioner kroner, som fortrinsvis er anvendt til opkøb af jord fra de 62 berørte lodsejere.

ÅRHUS KOMMUNES LOKAL AGENDA 21-STRATEGI

”Amtsråd og kommunalbestyrelse skal inden udgangen af den første halvdel af den kommunale valgperiode offentliggøre en redegørelse for deres strategi for amtskommunens henholdsvis kommunens bidrag til en bæredygtig udvikling i det 21. århundrede med oplysninger om, hvordan der skal arbejdes helhedsorienteret, tværfagligt og langsigtet, og hvordan befolkningen, virksomheder, organisationer og foreninger vil blive inddraget i arbejdet (lokal Agenda 21)”. Således indledes Planlægningslovens kapitel 6a, og Århus Kommune har allerede kvitteret med udgivelse af såvel en Agenda 21-strategi som forslag til en Planstrategi 2002 og forslag til Handlingsplan 2002-2005.

Materialet forekommer umiddelbart spændende og visionært. I vore bemærkninger har vi fokuseret på definitionen af bæredygtighed, trafikplanen for midtbyen, nye muligheder for borgerinddragelse, Den grønne Hovedstruktur, kommunens små grønne oaser, naturgenopretning samt kommunens stiplan.

Det er vort håb, at dette nye planmateriale vil komme til at fungere som et vigtigt værktøj til styring af udviklingen i den retning, som er til størst gavn for naturen, miljøet og dermed borgerne i kommunen.

REGIONPLAN- OG KOMMUNEPLANTILLÆG M.V.

Bruuns Galleri: Lokalkomiteen har allerede i 2000 skrevet til kommunen, amtet og Naturklagenævnet om især den trafikbelastning, som butik- og erhvervscenteret vil medføre i midtbyen. Som nævnt ved sidste årsmøde nærrede de forskellige myndigheder ikke samme bekymring som os. - I dag 2 år senere kan vi blot konstatere, at der fortsat ikke er fundet en acceptabel løsning på biltrafikken til og fra centeret, og at mulighederne for mere optimale løsninger er forskertset med anlæggelsen af det store parkeringsanlæg. Uden en visionær samlet trafikplan for Århus kommune bliver det nærmest umuligt at løse såvel de nuværende som det kommende trafikproblemer. Og det haster!

Transportcenter: I sidste års beretning beskrev vi problemerne med placering af et Transportcenter. Siden har vi rettet henvendelse til Trafikministeren, Amtsborgmesteren og Borgmesteren, da planlægningens aktører efter vor opfattelse har sat sig i hver sit handlingslammende hjørne:

- Århus Amt har vedtaget et Regionplanforslag, der placerer centeret i Årslev, men uden at der er truffet aftaler om en tilfredsstillende banebetjening, og uden at der er fremlagt planer for tilslutning til Århus midtby og Århus Havn.
- Århus Kommune har negligeret dette forslag og lader transporterhvervene udbygge i Hasselager på baggrund af den eksisterende planlægning (Lokalplan 411) og uden, at der sker en særlig sikring af grundvandet samt uden den multiterminal, der er den vigtigste forudsætning for en fleksibel omladning mellem vej- og banetransport.
- Staten har blot set passivt til og betragter åbenbart den århusianske infrastruktur som et lokalt anliggende, selvom miljøpåvirkningerne fra transporten rækker langt ud over amtsgrænsen.

Vi opfordrer parterne til at gøre et nyt forsøg på at nærme synspunkterne til hinanden og finde en fælles løsning. Den nuværende planløshed tjener hverken miljøet eller erhvervslivet.

I en fælleskrivelse fra Amtsborgmester og Borgmester til lokalkomiteen oplyses, at der fortsat arbejdes på at finde en løsning i tilknytning til et eventuelt kommende transportcenter i Århus-området. Et arbejdsudvalg med repræsentanter fra hhv. Århus Amt og Århus Kommune er således gået i gang med at se på de økonomiske forudsætninger, der er lagt til grund for de to placeringer. Dette materiale skal så danne baggrund for de videre beslutninger.

De Bynære Havnearealer: I efteråret 2001 vedtog Århus Byråd en handlingsplan for De Bynære Havnearealer. Der blev nedsat en Følgegruppe, hvis formål er løbende at give Byrådet inspiration, med- og modspil til planlægningsarbejdet for disse havnearealer.

Det er et komplekst planlægningsarbejde, som der er lagt op til at omdanne og udvikle. Arealmæssigt er der tale om ca. 100 ha. Det svarer til hele cityområdet, som har haft hen ved 1.000 år til sin udvikling!

DN er – sammen med en række andre interesseorganisationer – repræsenteret i Følgegruppen. Dialogen mellem Byrådet og Følgegruppen træder ikke i stedet for den sædvanlige offentlige debat men kan forhåbentlig kvalificere det kommende forslag inden offentligheden høres til foråret 2003, og Byrådet herefter tager endelig stilling.

Lokalkomiteen vil i Følgegruppen blandt andet tale for, at borgerne mange steder i De Bynære Havnearealer får muligheder for at færdes og opholde sig ved havet, havnefronten og de kommende kanaler. Trafikken skal differentieres, og der skal skabes stilleområder, således at gående og cyklister flest mulige steder i byrummet både får muligheder for at færdes trygt og får områder at opholde sig i. Fra de centrale dele af havnearealerne skal der igen skabes mulighed for, at man kan kigge ud over Århusbugten og opleve, at man er ved en bugtby.

Ligeledes vil vi tale for, at det grønne islæt i byrummet øges – både ved øget plantning og planlægning af grønne korridorer, som forbinder de grønne områder i og nær byen. Derudover vil vi tale for løsninger, som mindsker bil- og lastbiltrafikken og dermed miljø- og sundhedsbelastningen.

Godsbanearialet: I lighed med arbejdet vedrørende De Bynære Havnearealer er der også nedsat en Følgegruppe med repræsentation af Lokalkomiteen vedrørende den fremtidige anvendelse af Godsbanearialet, der udgør ca. 6,5 ha. Endnu har der kun været afholdt et enkelt indledende møde i Følgegruppen, så det er for tidligt her at redegøre for DN's eventuelle fingeraftryk på det materiale, der efterfølgende skal forelægges Byrådet. - Det bliver antagelig først i 2004, at et forslag til kommuneplantillæg og lokalplan for Godsbanearialet, samt forslag til lokalplan for Værkmestergades forlængelse kan fremlægges til offentlig debat.

Arealerne ved Moesgaard Museum og Aarhus Golf Klub: I forbindelse med planerne for en ny afdeling af Moesgaard Museum og en eventuel udvidelse af Aarhus Golf Klubs areal har Lokalkomiteen sidste år deltaget i et enkelt møde med repræsentanter for amt, kommune og Moesgaard. Siden har vi kommenteret et udkast til en rapport, der indeholder en helhedsplan for et område ved Moesgaard. De indkomne bemærkninger er indarbejdet i et nyt udkast, som har været behandlet i Mag. 2. afdeling. Afdelingen har herefter ønsket en vurdering af trafikforholdene i området, hvilket projektgruppen arbejder på. Når dette arbejde er færdigt, vil rapporten kunne færdiggøres og fremsendes til byrådet med indstilling om igangsættelse af en forudgående offentlig høring om ændring af kommuneplanen. Byrådsbehandlingen forventes i dette kalenderår.

Moesgaard har ansøgt om tilladelse til opstilling af midlertidige pavilloner nord for den store ladebygning i perioden frem til den endelige realisering af helhedsplanen. Vi har ønsket en præcisering af ordet "midlertidig", og det er endt med, at der er givet dispensation til pavillonerne frem til d. 01.07.07.

Lokalkomiteen kender naturligvis ikke det endelige høringsmateriale om Moesgaardområdet i detaljer endsige det endelige resultat, men vi vil gerne give udtryk for tilfredshed med processen indtil nu. En konsekvens af tankegangen i AGENDA 21-strategien må være en anden form for borgerinddragelse end alene den gængse høring i forbindelse med kommuneplantillæg og lokalplanforslag. Behandlingen af helhedsplanen for Moesgaard samt Følgegruppearbejdet om De Bynære Havnearealer er skridt i den rigtige retning.

LOKALPLANER M.V.

Inden for det sidste år har komiteen ikke indsendt bemærkninger i forbindelse med lokalplanforslag, men et par ældre forslag, som vi har kommenteret, er fortsat ikke færdigbehandlede. Det drejer sig om følgende:

Erhvervsområde ved Årslev: Dette er så afgjort ældste uafklarede sag i vort sagsregister. Vore bemærkninger, som specielt vedrører de trafikale konsekvenser i forbindelse med et forslag til en kommuneplanændring dateres således 17.03.98. En endelig stillingtagen til placeringen af et Transportcenter (se side 3) er en væsentlig årsag til den lange sagsbehandlingstid.

Åkrogen, Vejlbj Risskov: Århus Byråd har i sommer behandlet et nyt forslag til dispositionsplan for arealer ved Åkrogen. Formålet med planen er at fastholde og forbedre Åkrogen som offentlig strandpark. Det indebærer bl.a., at den eksisterende særdeles uskønne tidligere restaurantbygning nedrives og erstattes af en ny

tilbagetrukket boligbebyggelse; en del af det herved frilagte grundareal tillægges det offentlige strandparkområde. I forhold til tidligere forslag er den nye boligbebyggelse reduceret fra ca. 35 boliger i 2 etager til ca. 19 boliger i 1-1½ etager.

Lokalkomiteen har lige siden de første planer fra 1996 plæderet for, at restaurantbygningen skal nedrives hurtigst muligt, samt at åbyggelinjen og strandbeskyttelseslinjen skal respekteres. Det synspunkt har vi fortsat, og som nævnt ved sidste årsmøde betyder det bl.a., at der med den netop vedtagne nye strandbeskyttelseslinje (se side 7) ikke kan bygges så kystnært som i det oprindelige forslag.

Det nye forslag, som snart kan forventes fremlagt til offentlig debat, er set med vore øjne bedre end de tidligere, men det tager ifølge materialet til byrådsindstillingen ikke i fuldt omfang højde for den nye strandbeskyttelseslinjes placering, og bl.a. det vil vi påpege i forbindelse med offentlighedsfasen. (Kommunens angivelse af strandbeskyttelseslinjen er i øvrigt, så vidt vi kan se, ikke i overensstemmelse med den placering, Strandbeskyttelseskommissionen har vedtaget).

Cross-kart bane ved Labing by: Nogle beboere i Labing har henledt vores opmærksomhed på, at Århus Kommune har modtaget en anmodning om etablering af en såkaldt cross-kart bane i udkanten af Labing by ved Harlev.

Den angivne placering mellem Labing og Lyngbygård Ådal finder vi meget uheldig af såvel trafikale som støjmæssige grunde. Området er ikke i Kommuneplanen udlagt til støjende fritidsaktiviteter, og forespørgslen er dermed i strid med denne. Lokalkomiteen har rettet mundtlig henvendelse til kommunen for at høre, om et lokalplanforslag og kommuneplantillæg kunne forventes i forbindelse med forespørgslen; heldigvis er der ikke aktuelle planer om dette.

Med den opmærksomhed, der er vedrørende placering af støjende anlæg, må det i øvrigt forventes, at Byrådet giver afslag på sådanne forespørgsler, med mindre de er i overensstemmelse med den allerede fastlagte overordnede planlægning. Og det er som sagt ikke tilfældet i denne konkrete sag.

Analyse af mulighederne for placering af nye, støjende fritidsanlæg er i øvrigt et af 7 planemner, som vil blive taget op i denne byrådsperiode, men Labing-området vil næppe komme i fokus i den anledning.

ÆNDRET LANDZONEADMINISTRATION

Pr. 01.09.02 overtog kommunerne ansvaret for en lovgivning, der har haft uvurderlig betydning for den danske natur nemlig Planlovens landzonebestemmelser (§35). Tidligere har denne lov været administreret af amterne.

Vi skal her benytte lejligheden til at opfordre Århus Kommune til at værne om naturen og landskabet i overensstemmelse med miljøministerens udtalelser under Folketingsbehandlingen af planlovsændringen. Ministeren understregede her, at det ikke er hensigten med ændringen, at mængden af bebyggelser i det åbne land skal øges. DN har i øvrigt sendt alle kommuner en lille folder med titlen ”Nej til byggeri i naturen – Ja til natur hvor du bor. 15 gode råd til kommunen om byggeri, natur og landzoneadministration.”

Landzonetilladelser vil fremover blive offentliggjort i Århus Stiftstidende og Århus Onsdag. Vi kan ikke garantere, at vi får set alle disse tilladelser, så der skal her lyde

en appel til alle vore medlemmer om at give os et praj, hvis man opdager en problematisk tilladelse.

HØJSPÆNDINGSLEDNINGEN ÅRHUS – ÅLBORG

Siden beslutningen om linjeføringen Århus – Ålborg er der sket en prisudvikling til gunst for kabellægning. Vi har på den baggrund rettet henvendelse til Energistyrelsen med henblik på en fornyet myndighedsbehandling af 400 kV-forbindelsen. Af deres svar fremgår, at det fortsat er væsentligt dyrere at etablere en 400 kV-kabel-forbindelse frem for luftledninger med en tilsvarende overføringsevne, og at ministeren derfor ikke vil iværksætte yderligere undersøgelser. - Afgørelsen er i øvrigt i foråret blevet påklaget til Energiklagenævnet af en Højspændingsgruppe samt Nørager kommunalbestyrelse.

STRANDBESKYTTELSESLINJEN ER NU FASTLAGT

Miljøministeren har i juli med enkelte ændringer tiltrådt Strandbeskyttelseskommissionens indstilling om fastlæggelse af den udvidede strandbeskyttelseslinje for Århus Amt. Den nye 300 m strandbeskyttelseslinje trådte i kraft d. 02.09.02. Selvom en del strækninger omkring Århus er undtaget, vurderer vi tiltrædelsen som en stor sejr for naturen – også i Århus kommune. Af Vejledningen fremgår, at bestemmelsen skal administreres meget restriktivt, og også det hilser vi meget velkommen. Som det fremgår af sagen ved Strandhusvej (se side 7), gælder det desværre ikke alle paragrafferne i Naturbeskyttelsesloven.

NATURBESKYTTELSESLOVEN

Hotel Marselis: Som anført ovenfor, skal administrationen af strandbeskyttelseslinjen være restriktiv, og det gælder også, selvom Hotel Marselis er undtaget den nye linjeføring. På den baggrund undrer det os, at hotellet har fået dispensation af Århus Amt til et nyt indgreb i kystskrænten. Allerede i forbindelse med en tilsvarende dispensation i 1989 udtrykte DN betænkelighed, og Fredningsnævnet gav da også dengang udtryk for, at yderligere dispensationer fra strandbeskyttelseslinjen ikke kan forventes.

Det er fortsat lokalkomiteens holdning, at placeringen af Hotel Marselis naturmæssigt er så attraktiv, at udvidelser, som vil påvirke indblikket fra kysten, ikke kan accepteres. Vi har derfor indbragt amtets afgørelse for Naturklagenævnet. Vi har samtidig gjort opmærksom på, at etablering af flere parkeringspladser ikke må ske på bekostning af de nærrekreative arealer.

Strandvejen: Et stykke nord for Hotel Marselis har en grundejer planer om at dele en grund i to og foretage et nybyggeri langs Strandvejen. Ifølge grundejeren kan dette ske, uden at der fældes så meget som et eneste af de fredede træer langs kystskrænten. På den betingelse har vi meddelt grundejeren, at vi ikke vil gøre indsigelse til projektet. – Vi har i samme forbindelse haft kontakt til Århus Kommunes Skov- og Naturafdeling, som har lovet at tage sig af den stærkt misrøgtede beplantning ved Carl Nielsens Vej / Niels W. Gades Vej, så den bringes i overensstemmelse med fredningsbestemmelserne.

Strandhusvej: D. 22.04.00 gør lokalkomiteen første gang tilsynsmyndigheden, Århus Amt, opmærksom på, at der i et rørskovsområde mellem Strandhusvej og Egåen er sket en ulovlig opfyldning med jord. D. 11.06.01 rykker vi for et svar og anmoder om sagsbehandling efter Naturbeskyttelseslovens §16 (åbeskyttelseslinjen). D. 19.04.02 klager vi atter; denne gang sker det også på baggrund af nye omfattende opfyldninger i det samme rørskovsområde. Endelig d. 15.08.02, knap 2½ år efter vor første anmeldelse, foreligger der en afgørelse i form af en efterfølgende lovliggørelse.

Som baggrund for lovliggørelsen anfører amtet, at overtrædelsen målt i procent efter Naturbeskyttelseslovens §3 er lille (mindre end 2%), at opfyldningen skal sikre mod oversvømmelser, og at ændringen af Egåen og dens omgivers værdi som landskabelement og levested for plante- og dyreliv ikke er registrerbar. Da lokalkomiteen ikke er enig i amtets argumentation, er afgørelsen nu påklaget til Naturklagenævnet.

Lyngby Kirke: Via lokale beboere er vi blevet opmærksomme på et lidet pynteligt læskur opstillet mellem Lyngby Kirke og Sognegården. Ved samme kirke har der for år tilbage været en Fredningsnævns sag vedrørende en langt mindre skæmmende elinstallation, så i vore øjne måtte læskuret være i klar strid med fredningsbestemmelserne omkring kirken. Vi bad amtet tage affærer, men desværre viste det sig, at fredningslinjen af uransagelige årsager netop slår et sving det pågældende sted, så skuret ikke kommer inden for fredningen. Ærgerligt at man i forbindelse med fredningen i 1952 ikke var så forudseende, og ærgerligt at opstillerne ikke besidder mere pietetssans, for der kunne sagtens findes alternativer i Lyngby.

VANDLØB

Gylleudslip i Spørring Å: Natten mellem d. 23. og 24.04.02 blev et sort kapitel for Biogasfællesanlæg Århus Nord i Spørring. Et gylleudslip af så voldsom karakter at det ikke er set siden først i 1980'erne, hvor Vejen rensningsanlæg løb løbsk og udslettede Kongeåen. Ved Spørring gik det ud over alt liv på en 10 kilometer lang strækning af Lilleåen. Et sådant uheld må ikke kunne ske, og det er derfor vigtigt nøje at gennemgå alle procedurer og sikkerhedsforanstaltninger, så det i det mindste ikke gentages.

Kort tid efter udslippet blev Lokalkomiteen kontaktet af Hadsten Lystfiskeriforening, og da denne forenings kendskab til de lokale forhold er væsentlig større end vores, har vi undladt som forening at gå ind i den efterfølgende sagsgang men til gengæld fulgt Hadsten Lystfiskeriforening. En forespørgsel fra pressen om de ønskede personalemæssige konsekvenser (hvilke hoveder skal rulle?) har vi undladt at besvare; vi beskæftiger os med naturen og miljøet ikke med personaleforhold!

Fiskepassage ved Giber Å: Og så over til noget mere positivt. Ved et møde mellem lokalkomiteen og Miljøkontoret i Århus kommune anmodede vi kommunen om at tage kontakt til amtet vedrørende etablering af fiskepassage ved broen over Giber Å nær Skovmøllen. Dette resulterede i et møde på åstedet mellem repræsentanter for lystfiskerne, Århus Amt, Århus Kommune og DN. Konklusionen blev, at amtet udarbejder et projekt i løbet af efteråret 2002 med to løsningsforslag, et omløbsstryg og flere bassiner under broen. Parterne skal så mødes igen for at vurdere

mulighederne. Under forudsætning af, at der kan skaffes de fornødne økonomiske ressourcer, vil projektet kunne udføres sommeren 2003.

Amtslige besparelser: I forbindelse med amtets bestræbelser på at spare, er vandløbene igen kommet i søgelyset Amtet vil dels ekstensivere vandløbsplejen, hvad vi bestemt ikke vil modsætte os, men der er endvidere også planer om nedklassificering af visse amtsvandløb, og det er betydelig mere problematisk. Spørgsmålet har tidligere været behandlet i Det Grønne Råd, og et enigt råd vendte dengang tommelfingeren nedad. Resultatet af en nedklassificering vil nemlig blive, at byrden blot overføres til andre (i første omgang til kommunen) med mindre erfaring og ekspertise og med samme økonomiske spændtrøje. Sådanne former for besparelser kan vi fortsat ikke tilslutte os.

STOP SVINERIET – OGSÅ NÅR DET GÆLDER GIFTSPRØJTNING

TV2's store kampagne "Stop Svineriet" blev bakket op af en lang række organisationer og kommuner herunder Århus Kommune. DN var naturligvis også trukket i arbejdstøjet søndag d. 15.09., og lige så naturligt var det, at det blev de grønne områder syd for byen fra Oddervej til kysten og ned til Mariendal Havbakker, som lokalkomiteen kastede sig over.

Der mødte et dusin mennesker op til morgenkaffe ved Ørnereden kl. 09.00. De blev inddelt i tre hold og gik i gang med oprydningen iført affaldsposer og prikstokke.

Vi kan bagefter konstatere, at så snart der er et ishus eller bord og bænke, så ligger affaldet der, også selvom der mange steder er en affaldsspand inden for få skridts afstand. Og så viser det sig, at især bilisterne er nogle af de store syndere. Langs Ørneredevej og især Oddervej så det ikke godt ud. Det er simpelthen for sølle og ringe, at man blot ruller bilruden ned og smider ispinde, papir, flasker, plasticposer, dunke, papemballage m.v. ud ad vinduet, medens man suser igennem det danske landskab og oven i købet samtidig giver sit bidrag til drivhuseffekten. Ros skal der dog også lyde til de mange skovgæster, der forlader bilen og på apostlenes heste nyder naturen på og uden for de små stier. Her ligger der intet og flyder!

I betragtning af kommunens positive støtte til TV2's kampagne om affald har vi fundet det ulogisk, at samme kommune ikke har samme holdning, når det gælder giftsprøjtning på kommunale arealer. Det er jo altid bedst at feje for egen dør, inden man sætter andre i arbejde, og ingen er nærmere til at foregå med et godt eksempel end netop kommunen. Lokalkomiteen har derfor indrykket et læserbrev i de lokale aviser med en opfordring til, at kommunen går forrest og påtager sig rollemodellen som den ansvarlige, idealistiske forbruger, der ikke sprøjter for ukrudt. Gule mælkebøtter mellem fliserne og blå cikorer i vejsiden bør ikke betragtes som noget fremmedartet og afskyeligt men som et sundhedstegn.

SAMARBEJDE

Vi har efterhånden fået opbygget en yderst tilfredsstillende kontaktflade til vore nærmeste samarbejdspartnere først og fremmest Århus Amt og Århus Kommune.

Samarbejdet med amtet sker primært gennem "Det Grønne Råd", hvor der siden sidste årsmøde har været afholdt 5 møder samt en ekskursion til Salten Langsø

Skovdistrikt. Hovedoverskrifter på møderne har været Naturforvaltningsprogrammet – Kriterier for vurdering af naturforvaltningsmidlerne – Adgang til naturen – VVM-screeninger – Besparelser på natur- og miljøområdet. Ikke mindst sidste punkt kan give anledning til bekymring, da forslaget til besparelser på natur- og miljøområdet er ganske omfattende. F.eks. fjernes hvert 5. miljøjob, sagsbehandlingstiden forlænges, plejen af de lysåbne samfund neddroles og vandløb nedklassificeres. - Dagspressen er for tiden fyldt med stof om besparelser inden for sygehussektoren, og det er jo forståeligt nok, men vores miljø og natur udgør faktisk livsgrundlaget for os alle sammen. Det er her forudsætningerne skabes for et godt, rigt og sundt liv, og det må ikke glemmes i den verserende økonomiske debat.

Samarbejdet med Århus Kommune har udviklet sig til at være meget bredt. Foruden de allerede nævnte Følgegrupper har vi gennem mange år en fast rutine med et årligt længere møde med Mag. 2. afdeling, hvor især forskellige planspørgsmål sættes på dagsordenen. Noget tilsvarende er endvidere under udvikling med Mag. 5. afdeling, hvor vi netop er ved at sammenstykke en dagsorden med affaldshåndtering som væsentligste emne.

Som en udløber af et debatmøde i 2000 i Mag. 2. afdeling om bl.a. miljø- og bæredygtighedsindikatorer og hensigtsmæssigheden af at fastsætte talbaserede mål har vi sidste år haft en række møder med Naturforvaltningen med henblik på at udvikle indikatorer på naturområdet via borgerinddragelse. Resultatet er blevet det såkaldte

Projekt Naturpatruljer: Naturpatruljerne består af ca. 32 voksne samt to skoleklasser, som har været feltaktive siden foråret 2002 i lokalområde 8320 Mårslet. Forsøget nærmer sig nu sin foreløbige afslutning, og styregruppen, hvor DN er repræsenteret sammen med repræsentanter for Fællesrådet, Naturforvaltningen, Lodsejerne og De Grønne Guider, er ved at planlægge afrapporteringen, evalueringen og den fremtidige forankring. Målene for projektet er defineret som følger:

- at give borgerne i Mårslet gode oplevelser med naturen og samtidig give dem lyst til at passe på den bynære natur og det åbne land
- at naturoplevelser og naturpleje foregår i og udbygger de sociale netværk blandt borgere i Mårslet
- at gøre naturovervågning, naturpleje og genopretning til et fællesanliggende mellem borgerne i Mårslet, Århus Kommunes Naturforvaltning og andre aktører på området
- at kvalificere Mårslets og Århus Kommunes hjemmesider med fotos og historier fra borgernes egen hånd om den bynære natur
- at udvikle metoder til borgerinddragelse i forvaltningen af den bynære natur i Århus Kommune.

Allerede nu kan vi lidt forsigtigt konstatere, at alle mål til fulde er blevet opfyldt.

DN

Til trods for en stadig stigende mængde af opgaver og aktiviteter er medlemstallet i DN desværre vigende, dog er der ikke inden for det sidste år sket væsentlige ændringer i medlemstallet i Århus Kommune. Ved sidste årsmøde havde vi 7.572

medlemmer, og i dag er der 7.269 altså en beskedent tilbagegang på omkring 4%. Det er dog værd at bemærke, at foreningens aktivitetsniveau er nøje sammenkædet med den samlede kontingentindbetaling, så en fortsat medlemstilbagegang vil let kunne resultere i en mere skarp prioritering af opgaverne. Netop nu, hvor naturen og miljøet er trængt fra flere sider er det yderst uheldigt!

Vi formidler det lokale arbejde i komiteen via vores hjemmeside: www.dn.dk/aarhus
Her omtales vores medlemsarrangementer samt vores holdninger og indsigelser til natur- og miljøsager. Vi har i år som noget nyt introduceret et elektronisk Nyhedsbrev, som man kan tilmelde sig på hjemmesiden. Nyhedsbrevet udsendes hver gang, hjemmesiden bliver opdateret, og det bliver dermed udsendt med varierende hyppighed. Interesserede kan dermed på en nem måde løbende følge med i vores arbejde.

TAK

I forbindelse med dette årsmøde siger vi farvel til to lokalkomiteemedlemmer, som efter mange års utrættelig arbejde for DN har valgt andre græsange.

Den ene er Birgit Tejg Jensen, som lokalt har taget sig af alle de problematiske miljøsager og ofte med et positivt resultat til følge; det er faktisk lykkedes at ændre flere afgørelser til fordel for miljøet. Birgit sidder endvidere i foreningens repræsentantskab som personligt valgt medlem, og hun har i en årrække været med i forretningsudvalget.

Den anden er Kurt Dalsgaard Sørensen, hvis hovedinteresse er landbrug, økologi og vandløb. Kurt har i flere år været næstformand i komiteen, men valgte for nylig at blive suppleant og har altså nu valgt helt at træde ud af det lokale arbejde.

Til jer begge skal lyde en varm tak for mange timers tæt samarbejde og mange og lange diskussioner og for jeres arbejdsindsats for foreningen, naturen og miljøet.

MEDLEMSARRANGEMENTER

I sæsonen 2001/2002 har lokalkomiteen tilbudt følgende arrangementer:

- 08.11.** Blomster på menuen (foredrag)
- 12.01.** Vintervandretur til Møllerup
- 26.01.** I Blichers fodspor i liv, digtning og natur
- 22.02.** Økologisk mejeri i Søvind
- 20.03.-01.04.** Påsketur til Galapagosøerne
- 06.04.** Vandretur langs Kolindsund
- 27.04.** Forår i Mols Bjerge
- 07.05.** Forårsbotanik i Lillering Skov
- 11.05.** Bustur til Skovsgård og Ristinge Klint
- 30.05.** Fuglestemmetur ved Moesgaard
- 09.06.** Botanisk vandring i Hørret Skov og Hørret Eng
- 16.06.** Skinnecykeltur, Allingåbro
- 15.07-01.08.** Sydamerika
- 10.08.** Botanisk tur til Æbelø
- 19.08.** Vosnæs Pynt

- 25.08.** Tørv og Mosebrug, Stenvad
26.10. Efterårstravetur i Mols Bjerge
03.11. Nåletræer i november

VOR SKRØBELIGE PLANET

På tilbageturen fra den botaniske ekskursion til Æbelø blev freden i bussen pludselig afbrudt af en såkaldt servicemeddelelse. Der var konstateret bakterier i drikkevandet i den nordlige del af Århus, og vandet måtte derfor ikke bruges som drikkevand eller til madlavning. Årsagen var angivelig nogle dueklatter i et vandtårn. Samtidig satte sommeren for alvor ind med varme og dermed behov for væske; mineralvands-sælgere havde i en længere periode kronede dage.

Episoden viser, vor skrøbelig og sårbar vort samfund er. Noget kan forudses og forebygges, andet kan ikke, og noget kan man direkte vælge at forbigå i tavshed. Af de hundredvis af afgørelser, lokalkomiteen hvert år modtager, forsøger vi efter bedste evne at udvælge de mest problematiske til et nærmere eftersyn. Hovedparten af disse er omtalt i denne beretning. Det er vort håb, at eftersynet kan udgøre et lille skridt på vejen til en bedre beskyttelse af den lokale natur og det lokale miljø på vor yderst skrøbelige planet. Men vejen er fortsat trang og uendelig lang!

Tilst, november 2002

Søren Højager,
Mejløvænget 4, 8381 Tilst.
Tlf.: 86 24 25 21
E-mail: soeren.hoejager@skolekom.dk